

15. 12. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Souhrn významných událostí ze světa práva

Vláda povolila léčebné využití psilocybinu | Od ledna se změní výpočet nezabavitelného minima dlužníků | Častější přezkum vazby mladistvých: vláda reaguje na verdikt ESLP | Prezident jmenoval 47 nových soudců a zdůraznil roli justice | Profesionální komory odmítají nálepku „lobbistů“ a žádají úpravu zákona | Experti volají po reformě znalecké činnosti | Soudní dvůr EU: Česko musí uznat stejnopohlavní manželství z ciziny | Evidence skutečných majitelů se veřejnosti uzavře

Pavel jmenoval Andreje Babiše premiérem; nová vláda bude jmenována 15. prosince

Prezident Petr Pavel jmenoval 9. prosince předsedu hnutí ANO Andreje Babiše novým premiérem. Nová koaliční vláda ANO, SPD a Motoristů má být jmenována v pondělí 15. prosince ráno; hnutí ANO obsadí v kabinetu osm křesel, Motoristé čtyři a SPD tři. Babiš před jmenováním veřejně oznámil plán, jak vyřeší svůj střet zájmů kvůli vlastnictví holdingu Agrofert – akcie budou spravovat nezávislí svěřenští správci pod dohledem protektora. Prezident podmiňoval jmenování tímto krokem a zároveň vyjádřil výhrady k jednomu z navržených ministrů (Filipu Turkovi za Motoristy), jehož jmenování je nejisté.

Poslední zasedání Fialovy vlády schválilo očkovací a sociální strategii

Na svém posledním pravidelném zasedání 10. prosince schválila končící vláda Petra Fialy dvě klíčové koncepce – Národní strategii očkování pro roky 2025–2029 a Národní strategii rozvoje sociálních služeb 2026–2030. Tyto dokumenty nastavují dlouhodobé cíle v oblasti prevence a veřejného zdraví a reagují na demografický vývoj a potřeby sociální péče v ČR. Premiér Fiala na závěr poděkoval svým ministrům za čtyři roky práce a bilancoval úspěchy vlády, mezi nimi důchodovou reformu či snížení schodku rozpočtu. Kabinet se rovněž vypořádal s agendou posledních kontrolních nálezů NKÚ a symbolicky tak uzavřel své funkční období.

Vláda povolila léčebné využití psilocybinu

Odcházející vláda rozhodla o umožnění využití léčivých přípravků s obsahem psychotropní látky psilocybinu ve zvlášť odůvodněných případech léčby duševních onemocnění. Psilocybin dosud spadl mezi nejpřísněji regulované látky, avšak klinický výzkum v posledních letech prokázal jeho významné terapeutické účinky (například u depresí či posttraumatických poruch). Nové vládní nařízení stanoví jasná pravidla pro tuto inovativní léčbu, čímž umožní i českým pacientům zapojení do kontrolovaných terapeutických programů s psilocybinem. Tento krok reflektuje celosvětový trend opatrného zavádění psychedelik do medicínské praxe pod odborným dohledem.

Od ledna se změní výpočet nezabavitelného minima dlužníků

Vláda v demisi na svém zasedání 10. prosince schválila nařízení měnící výpočet nezabavitelné částky, která musí zůstat dlužníkům po srážkách ze mzdy. Nově se místo dosavadních normativních nákladů na bydlení započte tzv. normativní nájemné a paušál na energie, stanovené k 1. lednu daného roku. Ministerstvo spravedlnosti, které změnu připravilo, argumentuje, že úprava zachová reálnou výši nezabavitelného minima pro příští rok a zjednoduší administrativu zaměstnavatelů. Ministerstvo práce naopak úpravu kritizovalo s tím, že ignoruje plánované zvýšení životního minima od května a může tak po část roku dlužníkům zbytečně snižovat chráněný příjem.

Úprava jednacího řádu Sněmovny: vláda zaujala neutrální postoj

Kabinet Petra Fialy zaujal neutrální stanovisko k poslaneckému návrhu novely jednacího řádu

Poslanecké sněmovny, jejímž cílem je omezit obstrukce a zvýšit předvídatelnost schůzí. Návrh (předložený Piráty) počítá s omezením řečnické doby – běžně na 20 minut (případně 60 minut pro řečníky s přednostním právem) pro každé vystoupení, s možností dvou vystoupení k projednávání věci. Dále zpřísňuje pravidla pro povolování nočních jednání (muselo by být odsouhlaseno do 13:00 téhož dne třípětinovou většinou) a vyžaduje, aby i řečníci s přednostním právem zůstali u tématu. Vláda v demisi upozornila, že novela zcela nezabrání obstrukcím celých poslaneckých klubů a některá omezení by dopadla i na prezidenta či členy vlády (kteří podle Ústavy mají právo vystoupit kdykoli).

Vláda neutrální k rozšíření pravomocí svazků obcí

Vláda v demisi se 10. prosince postavila neutrálně k návrhu poslanců STAN na rozšíření kompetencí dobrovolných svazků obcí (tzv. společenství obcí). Předloha by obcím sdruženým ve svazku umožnila například zřídit společnou obecní policii, zajišťovat hromadnou dopravu či společně vykonávat agendu veřejného opatrovnictví za menší členské obce. Ministerstvo vnitra novelu podpořilo, naopak Ministerstvo financí ji nepodpořilo s odůvodněním, že chybí analýza dopadů na veřejné rozpočty (autoři tvrdí, že náklady by nesly samy členské obce). Ombudsman Stanislav Křeček upozornil na nutnost stanovit jasná pravidla, pokud by se opatrovnictví přenášelo na svazky obcí, a Digitální a informační agentura varovala, že do účinnosti zákona nelze stihnout vybavit všechny úřady technikou pro navrhovanou výjimku z elektronického podpisu.

Častější přezkum vazby mladistvých: vláda reaguje na verdikt ESLP

Končící vláda 10. prosince schválila novelu zákona o soudnictví ve věcech mládeže, která sjednocuje lhůty přezkumu trvání vazby mladistvých s dospělými obviněnými. Dosud soudy u mladistvých (stíhaných pro zvláště závažné provinění) přezkoumávaly důvod vazby jen jednou za až šest měsíců, novela zavádí pravidelný přezkum každé tři měsíce jako u dospělých. Impulsem byl loňský rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, jenž označil delší intervaly přezkumu vazby mladistvých v ČR oproti dospělým za diskriminační na základě věku. Navrhovaná úprava rovněž zdůrazňuje princip zvláštního zacházení s dětmi a mladistvými – stát má přednostně hledat opatření nenahraditelná formálním trestním řízením a využívat alternativy k soudnímu projednání (tzv. odklony).

Evidenci skutečných majitelů se veřejnosti uzavře

Ministerstvo spravedlnosti oznámilo, že od 17. prosince 2025 zneprístupní široké veřejnosti on-line evidenci skutečných majitelů firem a svěřenských fondů. Reaguje tím na nedávnou judikaturu českých nejvyšších soudů a Soudního dvora EU, které shledaly veřejný přístup k údajům o vlastnictví nepřiměřeným zásahem do práva na soukromí a ochranu osobních údajů. Nadále budou mít přístup k evidenci pouze tzv. privilegované subjekty – zejména orgány veřejné moci a povinné osoby dle zákona proti praní špinavých peněz (včetně advokátů, notářů, bank apod.), a to po přihlášení a ověření totožnosti. Tento krok předchází plánované novelizaci zákona o evidenci skutečných majitelů, která zapracuje nové požadavky 6. AML směrnice EU zakazující neomezený veřejný přístup k těmto údajům.

Ústavní soud: nárok na odškodnění za nezákonné předběžné opatření

Ústavní soud (II. senát) se zastal stěžovatele v případě týkajícím se zrušeného předběžného opatření na ochranu před domácím násilím a potvrdil, že postižený má právo žádat náhradu újmy po státu. Obecné soudy původně jeho žalobu zamítly s odůvodněním, že stát za zrušené předběžné opatření neodpovídá, což Ústavní soud označil za příliš formalistické. Pokud soudy paušálně vyloučí odpovědnost státu podle zákona č. [82/1998](#) Sb. (o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci) jen odkazem na obecná pravidla o předběžných opatřeních, aniž zohlední specifika řízení o ochranu před domácím násilím, porušují právo dotčené osoby na náhradu škody dle čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud proto zrušil rozhodnutí nižších soudů v částech, kde byla porušena základní práva stěžovatele, a věc se vrací k dalšímu řízení.

Soudní dvůr EU: Česko musí uznat stejnopohlavní manželství z ciziny

Soudní dvůr Evropské unie rozhodl, že členské státy nesmějí odmítnout uznat manželství osob stejného pohlaví, pokud bylo platně uzavřeno v jiném členském státě EU. Verdikt padl v případě polského páru, kterému Polsko (kde nejsou stejnopohlavní sňatky povoleny) nechtělo uznat manželství uzavřené v Německu. Toto rozhodnutí má dopad i na Českou republiku: české úřady dosud evidují zahraniční sňatky stejnopohlavních párů pouze jako registrované partnerství, nově by je však měly uznávat jako manželství. Někteří právníci upozorňují, že český zákon zatím umožňuje „překvalifikování“ na partnerství, avšak podle většiny odborníků je nutné výklad unijního soudu vztáhnout i na ČR a příslušnou praxi změnit, aby nebyla v rozporu s právem EU.

Prezident jmenoval 47 nových soudců a zdůraznil roli justice

Prezident Petr Pavel jmenoval 9. prosince na Hradě 47 nových soudců obecných soudů, na návrh končící ministryně spravedlnosti Evy Decroix. Ve svém projevu ke jmenovaným soudcům vyzdvihl, že v éře digitálních technologií a umělé inteligence poroste význam nezávislého lidského posuzování soudců – nabádal je, aby nezapomínali, že na obou stranách soudního jednání stojí lidé. Zároveň od nových soudců očekává důslednou ochranu a prosazování hodnot demokratického právního státu a schopnost skloubit respekt k zákonu a záměrům zákonodárce s požadavkem individuální spravedlnosti. Z 47 jmenovaných je 24 žen a 23 mužů; nejvíce posílá míří k pražským obvodním soudům (12) a dalším krajům (Středočeský 8, Ostravský 7, Ústecký 5 atd.), přičemž jmenování podepsal prezident s kontrasignací premiéra již popáté během svého mandátu.

Profesní komory odmítají nálepku „lobbistů“ a žádají úpravu zákona

Nejvyšší představitelé třinácti profesních samosprávných komor (advokátní, lékařské, inženýrské, lékárnické aj.) se začátkem prosince shodli, že jejich zákonnou rolí je ochrana veřejného zájmu a výkon veřejné moci, nikoli lobbování za soukromé cíle. V prohlášení kritizují, že podle nového zákona o lobbingu (č. [168/2025](#) Sb.) jsou komory formálně považovány za lobbistické skupiny, což odmítají jako nepřiměřené a nesprávné. Komory poukazují, že mají povinné členství, státem svěřené dozorové a regulační pravomoci v odborných profesích a jsou oficiálním připomínkovým místem legislativy – jejich připomínky však bývají přehlíženy a řada profesních zákonů vzniká bez nich. V otevřeném dopise vyzvaly nastupující vládu a poslance, aby novelizovali zákon o regulaci lobbování tak, že se na zákonem zřízené profesní komory nebude vztahovat, a zároveň aby více využívali expertizu komor při tvorbě právních předpisů.

Končící zmocněnkyně pro lidská práva chce být ombudsmankou

Vládní zmocněnkyně pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková oznámila, že se hodlá ucházet o post veřejného ochránce práv (ombudsmana). Ve své funkci skončí spolu s odchodem vlády Petra Fialy, tedy 15. prosince, a důvodem její rezignace je i odlišný postoj nově nastupující vládní koalice k agendě lidských práv a ochraně zranitelných skupin. Volba nového ombudsmana (případně ombudsmanky) Poslaneckou sněmovnou proběhne v první polovině příštího roku, neboť mandát současného ochránce Stanislava Křečka vyprší v únoru 2026. Laurenčíková, kterou do funkce zmocněnkyně jmenovala Fialova vláda v roce 2022, uvedla, že by jako ombudsmanka chtěla navázat na svou práci v oblasti ochrany zranitelných osob a využít zkušenosti z působení ve státní správě, neziskovém sektoru i akademické sféře; nominaci do volby by mohla získat od skupiny senátorů.

Expertí volají po reformě znalecké činnosti

Zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm uspořádal odbornou konferenci, která upozornila na dlouhodobé nedostatky v systému znaleckých posudků. Soudci, státní zástupci, znalci, advokáti i další odborníci se shodli, že kvalita a dostupnost znaleckých posudků často pokulhá – profesní skupiny pracují izolovaně a chybí koordinace či sdílení zkušeností. Ministerstvo spravedlnosti tvrdí, že soudy problém se znalci nemají (vychází z toho, že soudy téměř nepodávají podněty k postihu znalců). Podle účastníků konference však soudci tyto podněty nepodávají spíše kvůli přetíženosti, nejasnému posouzení hranice nekvalitního posudku a obavě, že by znalec odmítl další spolupráci – v

některých oborech je totiž znalců nedostatek, což vede k průtahům. Z konference vzešla iniciativa vytvořit mezioborovou pracovní skupinu a připravit systémová opatření ke zlepšení znalecké činnosti; Schorm přislíbil zveřejnit komplexní zprávu se závěry a návrhy řešení na jaře 2026.

Ústavní soud potvrdil sankce vůči ruskému podniku spravujícímu majetky

Ústavní soud odmítl stížnost ruské státní agentury Podnik pro správu majetku v zahraničí proti zařazení na vnitrostátní sankční seznam ČR. Tato agentura v Česku provozuje a spravuje desítky ruských nemovitostí a zápis na sankční seznam (provázený zmrazením jejího majetku a účtů) napadla s argumenty o porušení práva na spravedlivý proces. ÚS však stížnost označil za zjevně neopodstatněnou – potvrdil závěry Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu, že rozhodnutí vlády o sankcích (přijaté koncem roku 2023 pro podezření z podpory ruské válečné mašinerie) bylo zákonné. Specifická povaha sankčního zákona sice zkracuje standardní procesní práva, ale soudy zdůraznily, že ochranu před případnou svévolí vlády zajišťuje právě soudní přezkum rozhodnutí o zamítnutí námitek proti sankci – v tomto případě již proběhl a potvrdil zákonnost postupu vlády, takže Ústavní soud neshledal důvod zasáhnout.

Průzkum: Češi chtějí přísnější tresty, ale nevěří v jejich účinnost

Institut pro kriminologii a sociální prevenci zveřejnil výsledky říjnového průzkumu veřejného mínění o postojích k trestání kriminality. Ukázalo se, že 73 % Čechů považuje stávající tresty za příliš mírné a uvítali by zpřísnění sankcí pro pachatele – tento názor častěji zastávají ženy, starší lidé a ti, kdo se cítí ve svém okolí ohroženi kriminalitou. Zároveň však pouze třetina dotázaných věří, že přísnější tresty skutečně odradí pachatele od další trestné činnosti; téměř polovina (44 %) se obává, že pobyt ve vězení spíše upevní kriminální sklony odsouzených než jejich nápravu. Výsledky naznačují, že veřejnost je ovlivněna mediálním obrazem kriminality – lidé, kteří se mylně domnívají, že zločinnost v posledních letech roste (přestože statistiky ukazují pokles), mnohem častěji volají po tvrdších trestech. Kriminologové dodávají, že prosté zpřísnění trestů samo o sobě kriminalitu zásadně nesnižuje a tzv. odstrašující efekt vysokých trestů není výzkumy potvrzen, což si do jisté míry uvědomuje i veřejnost reflektující omezenou účinnost represe.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Pohled přes hranice – natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci – 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ČERVEN 2026](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení – nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)